

národní
úložiště
šedé
literatury

Integrovaný registr znečišťování

Prášek, Jan
2005

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-375628>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 21.02.2019

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Integrovaný registr znečišťování

Jan Prášek

CENIA
Kodaňská 10
Praha 10, 100 10

Ústředna: + 420 267 225 232
Fax: +420 271 742 306
Email: jan.prasek@cenia.cz

Integrovaný registr znečištění životního prostředí – IRZ představuje databázi údajů o vybraných látkách, jejich emisích a přenosech.

Důvody zřízení IRZ

- povinnost vést národní registry emisí z průmyslových zdrojů a podávat informace o emisích z těchto zařízení Evropské komisi mají členské státy EU podle Rozhodnutí Evropské komise 2000/479/EC,
- splnit legislativní požadavky:
 - zákon č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
 - zákon č.123/1999 Sb., o právu na informace o životním prostředí
 - Aarhuská úmluva (1998) – úmluva Evropské hospodářské komise OSN
- informovat veřejnost o životním prostředí,
- připravit JISŽP (Jednotný informační systém o životním prostředí).

Obtížně porovnatelné informace o znečišťování životního prostředí z různých zdrojů z následujících důvodů:

- nesystematické zpracování informací o životním prostředí
- informace o znečištění složek životního prostředí jsou izolované
- odpovědnost za řízení informací o znečištění není stanovena.

Cíle zřízení IRZ:

- splnit legislativní požadavky na národní úrovni a vzhledem k EU,
- zajistit komplexní, každému dostupný informační systém o znečišťování životního prostředí,
- centralizovat ohlašovací povinnosti,
- zajistit distribuci údajů o znečištění životního prostředí veřejnosti, na odborná pracoviště a do Evropského registru emisí znečišťujících látek (European Pollutant Emission Register – EPER),
- stimulovat znečišťovatele tak, aby zaváděli úspornější a vzhledem k životnímu prostředí šetrnější technologie (nejlepší dostupné techniky BAT).

Mezinárodní zakotvení IRZ

- doporučení OECD k implementaci registrů úniků a přenosů znečišťujících látek (1996)
- **Aarhuská úmluva** (1998), zaručuje právo veřejnosti na informace o životním prostředí,
- **Směrnice o integrované prevenci (1996/61/EC)** požaduje, aby členské státy registrovaly, evidovaly a předávaly údaje o hlavních základních emisích a odpovědných zdrojích,
- **European Pollutant Emission Register – EPER (2000/479/EC)**; členské státy EU mají povinnost vést národní registry emisí z průmyslových zdrojů a podávat informace o emisích z těchto zařízení Evropské komisi v tříletých cyklech do r. 2007; pokrývá pouze emise do ovzduší a vody - 50 polutantů,
- **Pollutant Transfer and Release Register – Protokol o PRTR (2003)**; stanoví stěžejní prvky systému registru, jeho formu, strukturu a údaje, které musí obsahovat; požaduje, aby smluvní strany založily PRTR, který: je veřejně dostupný a bezplatný, je strukturovaný podle různých parametrů (provozovna, polutant, poloha, složka životního prostředí), pokrývá úniky a přenosy minimálně 86 polutantů uvedených v Protokolu, sleduje hlášení za jednotlivé provozovny, požaduje roční zprávy; umožňuje dvě metody sledování přenosů: na základě stanovení chemických látek nebo na základě kategorizace odpadu,
- **European Pollutant Transfer and Release Register – E-PRTR**; zřízení registru vychází z Protokolu PRTR; rozšiřuje EPER na úroveň PRTR; systém musí být ve všech zemích EU implementován do r. 2007, sleduje se 88 látek; v případě sledování přenosů je závazný přístup na základě kategorizace

Legislativa ČR

- **Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů**
 - zřizuje IRZ,
 - vymezuje ohlašovací povinnosti a ukládá vést evidenci údajů nezbytných pro splnění ohlašovací povinnosti,
 - pojednává o způsobu zveřejňování údajů z IRZ.
- **Nařízení vlády č. 368/2003 Sb., o integrovaném registru znečišťování** stanovuje:
 - seznam ohlašovaných látek a ohlašovací prahy,
 - způsob zjišťování a vyhodnocování ohlašovaných látek,
 - způsob a formu ohlašování do IRZ,
 - Nařízení obsahuje celkem 5 příloh. V přílohách č. 1 a 2 k NV č. 368/2003 Sb. jsou stanoveny seznamy látek (v současnosti se sleduje 72 látek), jejichž emise a přenosy je uživatel registrované látky povinen zjišťovat, vyhodnocovat a Ministerstvu životního prostředí ohlašovat (tzv. ohlašované látky). Příloha č. 3 se zabývá otázkami zjišťování a vyhodnocování ohlašovaných látek. Příloha č. 4 obsahuje povinné údaje pro ohlašování do IRZ. V příloze č. 5 jsou uvedeny kódy NOSE-P (Kategorie zařízení a označení zdrojů emisí), které budou v případě ohlašování do IRZ vyplňovat provozovatelé zařízení podle zákona o integrované prevenci.
- **Vyhláška č. 572/2004 Sb., kterou se stanoví forma a způsob vedení evidence podkladů nezbytných pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování.**
 - z údajů v této evidenci zpracovává uživatel ohlašované látky hlášení do integrovaného registru znečišťování,
 - vyhláška obsahuje v příloze č.1 vzor evidenčního listu pro ohlašovanou látku

Terminologie v rámci IRZ

- **Integrovaný registr znečišťování životního prostředí IRZ** – databáze údajů o vybraných látkách, jejich emisích a přenosech,
- **uživatel registrované látky** – provozovatel zařízení, jakož i jiná právnická osoba nebo fyzická osoba, která provozuje technickou nebo technologickou jednotku, v níž je zpracovávána nebo produkována látka evidovaná v integrovaném registru znečišťování,
- **ohlašovaná látka** – látka uvedená v příloze č. 1 a 2 k NV č. 368/2003 Sb., o integrovaném registru znečišťování - jejíž emise a přenosy je uživatel registrované látky povinen zjišťovat, vyhodnocovat a MŽP ohlašovat,
- **přenos (mimo provozovnu)** – přesun znečišťujících látek v odpadech určených k odstranění nebo využití a znečišťujících látek v odpadních vodách určených k čištění mimo hranice zařízení,
- **ohlašovací práh** – množství znečišťující látky v emisích nebo přenosech z provozovny za jeden kalendářní rok stanovené v příloze č. 1 a 2 k NV č. 368/2003 Sb.,
- **provozovna** – soubor souvisejících technických nebo technologických jednotek nacházejících se v jednom provozu - ohlašovací jednotka pro IRZ,
- **Centrální ohlašovna** – rozhraní mezi ohlašovatelem a dotčenými subjekty (ověřovatelé dat), pověřenými konkrétními úkoly na základě platné legislativy.

Hlášení podávaná prostřednictvím Centrální ohlašovny

název formuláře	legislativní zmocnění	datum pro doručení formulářů
SPE zdrojů znečišťování ovzduší - provozovatelé zvláště velkých a velkých zdrojů	vyhl. MŽP č. 356/2002 Sb., příloha č. 9	do 15.2.
Vzor pro předání oznámení o výpočtu poplatku za znečišťování ovzduší	legislativa nepředepisuje formu	do 15.2.
Společný formulář pro SPE zdrojů – provozovatelé středních zdrojů a pro poplatky	formulář SPE - vyhláška MŽP č. 356/2002 Sb., příloha č. 9; poplatkový formulář – legislativa nepředepisuje formu	do 15.2.
Roční hmotnostní bilance rozpouštědel	vyhl. MŽP č. 355/2002 Sb., příloha č. 4	do 15.2.
Oznamovací list uživatele organických rozpouštědel těkavých organických látek a produktů s jejich obsahem	vyhl. MŽP č. 355/2002 Sb., příloha č. 6	do 15.2.
Odběr povrchové vody	vyhl. MZe č. 431/2001 Sb., příl. č.2	do 31.1.
Vypouštěné vody	vyhl. MZe č. 431/2001 Sb., příloha č.3	do 31.1.
Poplatkové hlášení/přiznání za zdroj znečišťování	vyhl. MŽP č. 293/2002 Sb., příloha č.4	do 15.10.
Poplatkové hlášení/přiznání za zdroj znečišťování	vyhl. MŽP č. 293/2002 Sb., příloha č.4	do 15.2.
Dotazník – Registr průmyslových zdrojů znečištění	není legislativní zmocnění	do 30.6.

Dotazník – Registr průmyslových zdrojů znečištění - nebezpečné látky	není legislativní zmocnění	do 30.6.
Základní údaje předávané znečišťovatelem vodoprávnímu úřadu, správci povodí a pověřenému odbornému subjektu	NV č. 61/2003 Sb., příloha č. 6	v praxi nejčastěji 1x ročně do 31.1. (dle vodoprávního povolení)
Roční zpráva o plnění povinnosti zpětného odběru	vyhl. MŽP č. 383/2001 Sb., příloha č. 19	do 31.3.
Hlášení o produkci a nakládání s odpady	vyhl. MŽP č. 383/2001 Sb., příloha č. 20	do 15.2.
Zařízení na využívání a odstraňování odpadů	vyhl. MŽP č. 383/2001 Sb., příloha č. 22	Provozovatelé do 2 měsíců od zahájení nebo ukončení provozu zařízení. ORP musí nahlásit změny za předchozí rok do 30.4. na MŽP.
Skládky odpadů	vyhl. MŽP č. 383/2001 Sb., příloha č. 23	Provozovatelé do 2 měsíců od zahájení nebo ukončení provozu zařízení. ORP musí nahlásit změny za předchozí rok do 30.4. na MŽP.
Evidence o shromažďovacích místech nebezpečných odpadů a sběrových místech a skladech odpadů	vyhl. MŽP č. 383/2001 Sb., příloha č. 24	Provozovatelé do 2 měsíců od zahájení nebo ukončení provozu zařízení. ORP musí nahlásit změny za předchozí rok do 30.4. na MŽP.
Evidenční list využití kalů v zemědělství	vyhl. MŽP č. 382/2001 Sb., příloha č. 1	do 15.2.
Evidenční list pro inventarizaci zařízení a látek u nichž se prokazuje nepřítomnost PCB	vyhl. MŽP č. 384/2001 Sb., příloha č. 2	do 15.2.

Ohlašování do IRZ

- uživatel registrované látky je povinen zjistit, zda je v provozovně zpracovávána nebo produkována ohlašovaná látka, jejíž množství v emisích nebo přenosech je vyšší nebo shodné s ohlašovacím prahem,
- zvláště jsou vyhodnocovány a zjišťovány emise a přenosy při haváriích,
- uživatel registrované látky musí vést evidenci podkladů nezbytných pro splnění ohlašovací povinnosti (§ 21 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci). Formu a způsob vedení evidence upravuje vyhláška č. 572/2004 sb.

Zjišťování a vyhodnocování množství ohlašované látky

- způsobem a podle metody stanovené v integrovaném povolení,
- nejedná-li se o zařízení podle zákona o integrované prevenci, nebo neobsahuje-li integrované povolení konkrétní způsob a metodu zjišťování a vyhodnocování, způsobem podle příslušných právních předpisů a
- nejde-li o případy výše uvedené, pak způsobem daným v příloze č. 3 k nařízení vlády č. 368/2003 Sb., tj. měřením, výpočtem nebo expertním odhadem a to subsidiárně v tomto pořadí.

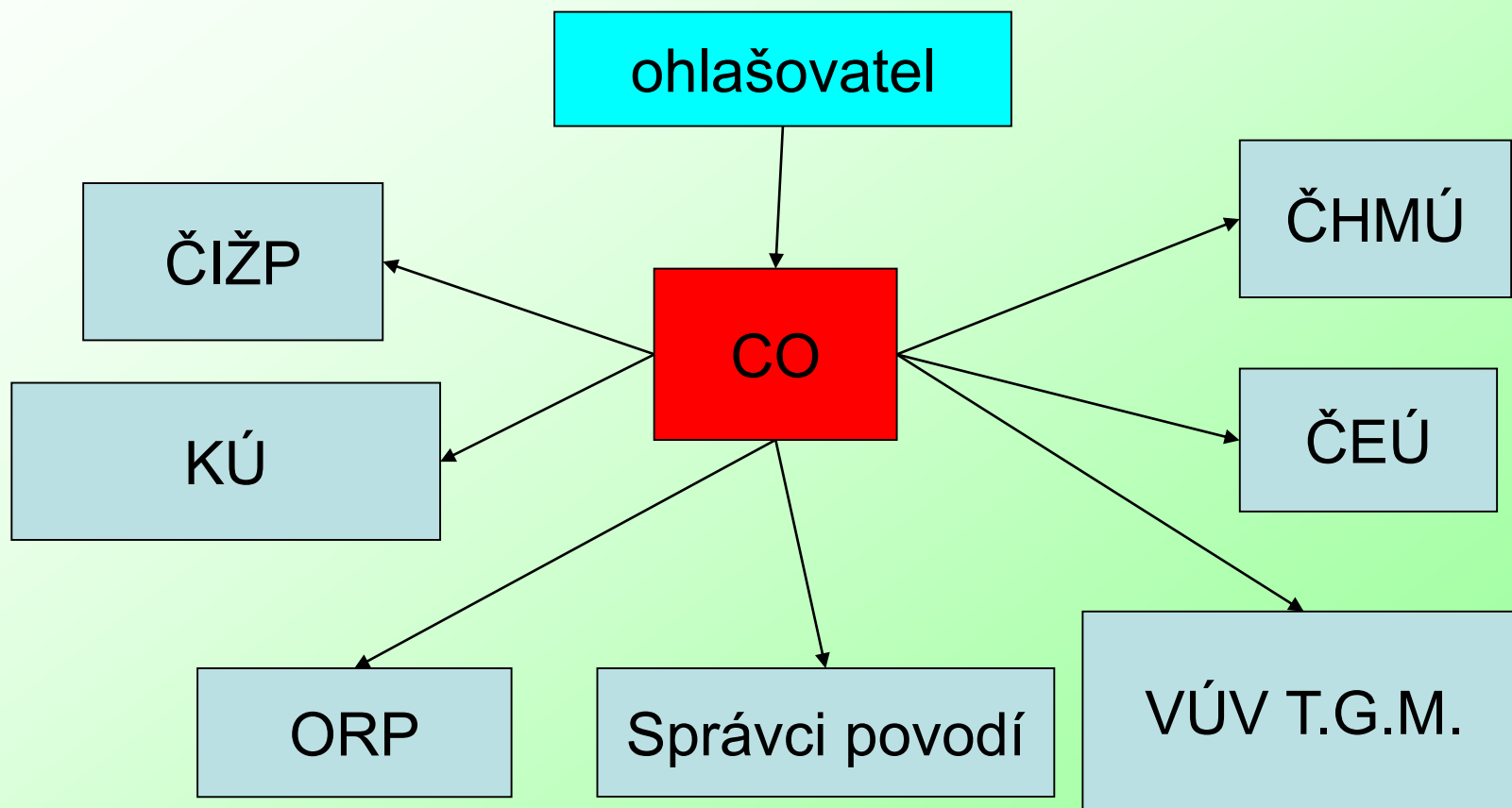
- termín ohlašovací povinnosti je stanoven na 15.2., hlásí se údaje za předchozí rok; první ohlášení proběhne za rok 2004,
- požadované údaje pro ohlášení jsou obsahem přílohy č.4 k nařízení vlády č. 368/2003 Sb.,
- uživatel registrované látky ohlašuje s údaji do IRZ i další údaje z evidence v oblasti životního prostředí, které je jinak povinen ohlašovat podle zvláštních právních předpisů. Ustanovení umožňuje nastavit nový systém ohlašování údajů z různých evidencí v oblasti životního prostředí na jedno místo – Centrální ohlašovnu (CO),
- pro ohlášení prostřednictvím Centrální ohlašovny byla vyvinuta elektronická aplikace,
- MŽP musí zveřejnit příslušná data z IRZ do 30.9. prostřednictvím veřejně přístupného portálu veřejné správy.

Kategorie ohlašovaných látek

- skleníkové plyny
- těžké kovy
- halogenované uhlovodíky
- ostatní (PCB, dioxiny, furany, PAU, PM10, insekticidy, pesticidy, základní organické a anorganické chemikálie, jako jsou benzen, toluen, xylen, HCL, HF, fluoridy, chloridy)

Přehled toku formulářů

Přínosy a vize IRZ do budoucna:

- Integrovaný registr znečišťování je novým nástrojem ke sledování znečištění životního prostředí, který bude poskytovat široké odborné i laické veřejnosti rozsáhlé informace o emisích a přenosech ohlašovaných látek; data v IRZ budou zcela jasně spojena s konkrétním podnikem a vypouštěnou látkou, což naznačuje další široké možnosti využití nového registru,
- přínosem pro uživatele registrované látky bude zejména skutečnost, že ohlašovací systém jim usnadní plnění ohlašovacích povinností; zavedením Integrovaného registru znečišťování v České republice by měl být vytvořen takový stav, kdy ohlašovací povinnosti mohou povinné subjekty plnit efektivně, jednoduše a transparentně,
- IRZ bude veřejný informační systém, který umožní přístup k informacím na základě požadavků uživatelů (vyhledávání podle přednastavených kritérií, mapové aplikace...),
- IRZ spolu se zamýšleným informačním systémem ochrany přírody a napojením na demografická a další data vytvoří informační portál – čímž se naplní myšlenka JISŽP - který bude mít k dispozici rozsáhlý, aktualizovaný datový sklad.

Statistiky ohlašování prostřednictvím CO za rok 2004

IRZ

- v databázi 510 firem
- 706 provozoven těchto firem nahlásilo do IRZ
- 42 firem požádalo o odklad do IRZ

CO

- zpracováno 2639 hlášení
- 706 IRZ
- 400 SPE REZZO1
- 308 Hlášení o nakládání a produkci s odpady
- 304 vody (odběry, vypouštění, poplatky)
- 630 poplatky
- asi 400 ostatních

IRZ - servis

1. Webová stránka

- www.irz.cz
 - kontakty na pracovníky ČEÚ a MŽP
 - manuály pro ohlašování
 - distribuce softwaru s manuály
 - další info (legislativa,...)

2. Služba HELPDESK

- Info.irz@env.cz
 - určena pro odpovědi na odborné dotazy (legislativa, technologie, ohlašovací proces,...) veřejnosti.

3. Služba Hotline

- tel.: 271 742 304
 - akutní problémy technického rázu (software,...)

Děkuji za pozornost.
jan.prasek@cenia.cz